

Warszawa, dnia 22 listopada 2024 r.

Poz. 38

ZARZĄDZENIE NR 33
MINISTRA CYFRYZACJI¹⁾

z dnia 18 listopada 2024 r.

**w sprawie „Programu współpracy Ministra Cyfryzacji z organizacjami pozarządowymi
oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku
publicznego i o wolontariacie na lata 2025–2027”**

Na podstawie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program współpracy Ministra Cyfryzacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2025–2027”, stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.²⁾

Minister Cyfryzacji: *K. Gawkowski*

¹⁾ Minister Cyfryzacji kieruje działem administracji rządowej – informatyzacja, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Cyfryzacji (Dz. U. poz. 2720).

²⁾ Niniejsze zarządzenie było poprzedzone zarządzeniem nr 18 Ministra Cyfryzacji z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie „Programu współpracy Ministra Cyfryzacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2022–2024” (Dz. Urz. Min. Cyf. poz. 21).

**PROGRAM WSPÓŁPRACY MINISTRA CYFRYZACJI Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3
USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE NA
LATA 2025–2027**

1. Wstęp

Na podstawie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491), zwanej dalej „ustawą”, przyjmuje się „Program współpracy Ministra Cyfryzacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”, zwany dalej „Programem”.

Program wyznacza kierunki i priorytety współpracy Ministra Cyfryzacji, zwanego dalej „Ministrem”, oraz jednostek podległych Ministrowi lub przez niego nadzorowanych z ww. organizacjami i podmiotami.

2. Diagnoza

W 2022 r. w Polsce działało 103,4 tys. organizacji non-profit, zrzeszających 8,3 mln członków. Tworzyły one 153,4 tys. pełnoetatowych miejsc pracy, które stanowiły 1,4% przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej. W związku z działaniami wojennymi w Ukrainie, organizacje objęły pomocą 17,5 mln osób i przekazały wsparcie rzeczowe i finansowe o wartości 1,6 mld zł¹⁾. Zaangażowanie administracji, biznesu i organizacji trzeciego sektora (NGO) wpisane jest w założenia polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” wynikającego z decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiającej program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. (Dz. Urz. UE L 323 z 19.12.2022, str. 4), jako element służący realizacji jego celów.

2.1. Sytuacja finansowa organizacji pozarządowych

Główny Urząd Statystyczny wskazuje, że sektor polskich organizacji non-profit charakteryzuje się występowaniem bardzo dużego rozwarstwienia ekonomicznego wśród tworzących go podmiotów.

¹⁾ Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2022 r. - wyniki wstępne, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/dzialalnosc-stowarzyszen-i-podobnych-organizacji-spoecznych-fundacji-spoecznych-podmiotow-wyznaniowych-oraz-samorzadu-gospodarczego-i-zawodowego-w-202-r-wyniki-wstepne,3,10.html>

Jak wskazuje Stowarzyszenie Klon/Jawor z siedzibą w Warszawie – roczny budżet przeciętnej organizacji w 2020 r. wynosił 26 tys. zł.

Od lat kluczowymi problemami stowarzyszeń i fundacji są te związane z zapewnieniem materialnego funkcjonowania organizacji oraz pozyskiwaniem i rozliczaniem środków. 67% podmiotów trzeciego sektora dostrzega trudności w zdobywaniu funduszy lub sprzętów niezbędnych do funkcjonowania organizacji²⁾.

2.2. Wpływ pandemii COVID-19 na organizacje pozarządowe

Pandemia COVID-19 zmieniła warunki funkcjonowania całego społeczeństwa, a co za tym idzie, również wpłynęła na działanie podmiotów trzeciego sektora. 65% organizacji pozarządowych ocenia, że pandemia pogorszyła ich sytuację, natomiast jedynie 10% wskazało, że była ona impulsem do rozwoju³⁾.

W nowej, epidemicznej rzeczywistości, wyzwaniem dla organizacji pozarządowych było utrzymanie ciągłości zapewnienia świadczenia usług odbiorcom. W pierwszych tygodniach pandemii 20% organizacji deklaroowało, że ich działań nie da się prowadzić on-line. Wyzwanie to okazało się jednak poważniejsze niż mogło się początkowo wydawać.

Na przełomie 2020 i 2021 r. aż 39% organizacji praktycznie nie prowadziło on-line żadnych działań. Ostatecznie 36% organizacji przeniosło większość lub wszystkie działania do Internetu. Jednocześnie 61% organizacji nie przeniosło żadnych działań lub przeniosło tylko mniejszość z nich do cyberprzestrzeni⁴⁾.

Wskazując na przyczyny braku przeniesienia działań do Internetu - zdecydowana większość organizacji (81%) twierdziła, że nie pozwala na to charakter ich działań. 18% organizacji wskazało, że powodem, dla którego nie prowadzono działań w Internecie jest brak kompetencji cyfrowych odbiorców, natomiast 11% wskazywało na brak kompetencji w samej organizacji.

W tej sytuacji 16% organizacji podjęło działania mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – podmioty trzeciego sektora zaspokajały potrzeby odbiorców swoich działań w zakresie dostępu do sprzętu, Internetu, oprogramowania, aplikacji, czy też nabywania kompetencji cyfrowych. O wyzwaniach technologicznych i sprzętowych odbiorców działań wspomina 34% organizacji.

O trudnej sytuacji finansowej czy problemach związanych z płynnością finansową wielu organizacji świadczy fakt, że dla 66% stowarzyszeń i fundacji kluczową potrzebą są dodatkowe środki finansowe. Nieco więcej niż co trzecia organizacja (36%) potrzebuje dodatkowego sprzętu oraz oprogramowania umożliwiającego komunikację i pracę zdalną⁵⁾.

²⁾ Na podstawie wyników badania Stowarzyszenia Klon/Jawor „Kondycja organizacji pozarządowych 2021” przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1200 stowarzyszeń i fundacji, dostępne przez: <https://api.ngo.pl/media/get/176021>.

³⁾ Stowarzyszenie Klon/Jawor, Rok w pandemii, Raport z badań organizacji pozarządowych 2020/2021, dostępne przez <https://fakty.ngo.pl/raporty/rok-w-pandemii-2020-2021>, sierpień 2021 r.

⁴⁾ Ibidem.

⁵⁾ Ibidem.

2.3. Kompetencje cyfrowe Polaków

W rankingu indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) na 2022 r., na tle 27 państw członkowskich Unii Europejskiej, zwanej dalej „UE”, Polska plasuje się na 24. miejscu. Wynik Polski, jeżeli chodzi o podstawowe i zaawansowane umiejętności cyfrowe, w dalszym ciągu jest poniżej średniej unijnej. Jedynie 43% osób w wieku od 16 do 74 lat posiada co najmniej podstawowe umiejętności cyfrowe (UE 54%), a 21% – ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe (UE 26%). Zgodnie z danymi Eurostat za 2023 r. jedynie 44% osób w wieku od 16 do 74 lat posiada podstawowe lub wyższe umiejętności cyfrowe (UE 55%), a ponadpodstawowe 20% (UE 27%).

W kontekście zaawansowanych kompetencji cyfrowych należy wskazać, że pomimo coraz większej liczby specjalistów w dziedzinie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (w skrócie ICT, z ang. information and communication technologies) na rynku pracy oraz coraz większej liczby absolwentów kierunków teleinformatycznych, Polska cały czas pozostaje poniżej średniej unijnej.

Mając na celu podniesienie zaawansowanych kompetencji cyfrowych, poza zadaniami publicznymi w ramach przedmiotowego Programu, Minister zleca m.in. realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym w ramach wieloletniego „Programu Rozwoju Talentów Informatycznych na lata 2019–2029”⁶⁾. W programie tym, młodzież i nauczyciele objęci wsparciem nabywają umiejętności z zakresu algorytmiki, programowania, jak również projektowania gier komputerowych.

3. Cel główny

Tworzenie warunków dla partnerskiej, aktywnej i efektywnej współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy na rzecz rozwoju polskiego społeczeństwa cyfrowego, cyfrowej gospodarki i cyfrowej administracji.

4. Cele szczegółowe

Zaangażowanie organizacji pozarządowych w realizację zadań na rzecz rozwoju i wyrównywania dysproporcji w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych obywateli, rozwoju cyfrowej gospodarki i cyfrowej transformacji instytucji publicznych m.in. poprzez kształtowanie otwartych postaw społecznych wobec nowych technologii cyfrowych takich jak sztuczna inteligencja, Internet rzeczy czy blockchain; wspieranie i rozwijanie potencjału organizacji pozarządowych, aktywności obywatelskiej oraz nieformalnych inicjatyw.

⁶⁾ Uchwała nr 43 Rady Ministrów z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program Rozwoju Talentów Informatycznych na lata 2019–2029” (M.P. poz. 571, z 2020 r. poz. 935 oraz z 2021 r. poz. 997).

Tworzenie efektywnych i skutecznych kanałów komunikacji z organizacjami pozarządowymi, mającymi na celu wypracowywanie wspólnych rozwiązań.

Zapewnienie i ułatwienie udziału organizacjom pozarządowym w procesie tworzenia polityk publicznych poprzez m.in. kształtowanie otwartych postaw społecznych wobec nowych technologii cyfrowych takich jak sztuczna inteligencja, Internet rzeczy czy blockchain.

Zapewnienie efektywnego wydatkowania środków służących współpracy z organizacjami pozarządowymi.

5. Zasady współpracy

Współpraca Ministra z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

1) Zasada pomocniczości:

- w *ujęciu pionowym* polega na założeniu, że administracja rządowa nie powinna wyręczać jednostek niższego szczebla w zadaniach, które mogą one samodzielnie wykonywać. Może działać się to jedynie wtedy, gdy jednostki te nie są w stanie same wywiązywać się ze swoich obowiązków lub gdy organy wyższego rzędu są w stanie wykonać te działania efektywniej,
- w *ujęciu poziomym* zasada ta stoi na straży obowiązku współpracy administracji publicznej rządowej z organizacjami pozarządowymi i aktywnymi obywatelami, co oznacza, że instytucje nie powinny zastępować osób i organizacji w sytuacjach, w których mogą one działać z własnej inicjatywy i własnymi siłami;

2) Zasada suwerenności stron – polega na tym, że strony mają prawo do autonomii, odrębności w definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów, zadań. W relacji państwa z organizacjami pozarządowymi oznacza to, że obie strony powinny respektować swoją niezależność w działaniu;

3) Zasada partnerstwa – oznacza, że organizacje pozarządowe oraz instytucje publiczne powinny ściśle współpracować realizując wspólne cele na rzecz społeczeństwa obywatelskiego;

4) Zasada efektywności – zakłada, że należy dążyć do osiągnięcia jak najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych przy jak najmniejszych nakładach. Zgodnie z tą zasadą działania powinny być prowadzone sprawnie, szybko i skutecznie a środki publiczne powinny być wydatkowane w sposób racjonalny, przez co należy rozumieć świadome i celowe, oszczędne oraz planowe dysponowanie powierzonymi zasobami;

5) Zasada uczciwej konkurencji – strzeże równego dostępu wszystkich stron - w tym wypadku organizacji pozarządowych – do zadań publicznych zleczanych do realizacji przez instytucje publiczne;

6) Zasada jawności – zobowiązuje administrację publiczną i organizacje pozarządowe do dzielenia się informacjami dotyczącymi podejmowanych działań, które mają lub mogą mieć wpływ na ich współpracę. Ma to na celu tworzenie partnerskich relacji oraz budowanie obustronnego zaufania.

6. Zakres przedmiotowy

Program określa współpracę z trzecim sektorem w następujących obszarach:

- informatyzacji administracji publicznej oraz podmiotów wykonujących zadania publiczne,
- systemów i sieci teleinformatycznych administracji publicznej,
- wspierania inwestycji w dziedzinie informatyzacji,
- realizacji zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej w dziedzinie informatyzacji i telekomunikacji,
- udziału w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej w zakresie informatyzacji,
- rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w tym również w zakresie rozwijania kompetencji cyfrowych obywateli oraz popularyzacji wiedzy na temat nowych technologii cyfrowych takich jak np. sztuczna inteligencja, Internet rzeczy czy blockchain i działań służących upowszechnieniu dostępu do tych technologii,
- przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu, w tym również wyrównywania szans i wspierania rozwoju kompetencji cyfrowych wśród obywateli,
- rozwoju usług świadczonych drogą elektroniczną,
- kształtowania polityki państwa w zakresie ochrony danych osobowych w związku z rozwojem technologii cyfrowych,
- telekomunikacji,
- bezpieczeństwa cyberprzestrzeni w wymiarze cywilnym, w tym także przeciwdziałania cyberprzemocy,
- rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych, Rejestru Stanu Cywilnego oraz Rejestru Dokumentów Paszportowych,
- ewidencji pojazdów, ewidencji kierowców oraz ewidencji posiadaczy kart parkingowych,
- nadzoru nad świadczeniem usług zaufania w rozumieniu przepisów o usługach zaufania,
- identyfikacji elektronicznej,
- otwartości i wymiany danych,
- kształtowania polityki państwa w zakresie ochrony cyfrowego dziedzictwa narodowego,
- wspieranie w działaniach przeciwko zjawisku dezinformacji.

7. Formy współpracy

Wyróżnia się dwie podstawowe kategorie form współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi: pozafinansową i finansową.

7.1. Pozafinansowa

Obejmuje m.in. takie formy współpracy jak:

A. Konsultacje

Celem konsultacji jest wypracowanie przejrzystych regulacji prawnych oraz podjęcie optymalnych decyzji.

B. Zawieranie partnerstw

Partnerstwa dotyczące współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi.

C. Tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym

– Grupy robocze

Minister zaprasza przedstawicieli trzeciego sektora do udziału w grupach roboczych, dedykowanych konkretnym zagadnieniom.

– Rada do spraw Cyfryzacji

Celem działania Rady jest wspieranie Ministra swoją wiedzą i doświadczeniem. Rada opiniuje dokumenty strategiczne oraz inne dokumenty związane z działalnością w obszarze informatyzacji. W skład Rady wchodzi reprezentanci:

- administracji publicznej,
- organizacji pozarządowych,
- sektora gospodarki cyfrowej,
- środowiska naukowego i eksperckiego.

D. Organizacja wspólnych przedsięwzięć

Minister uczestniczy w realizacji wspólnych przedsięwzięć mających na celu inspirowanie działalności, wskazywanie kierunków i wymianę doświadczeń jak również zacieśnienie współpracy międzysektorowej.

E. Udział przedstawicieli Ministra w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe

Udział przedstawicieli Ministra w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe może mieć formę ekspercką (prelekcje, wykłady, dyskusje, porady) lub współorganizacyjną, zwłaszcza w przypadku wydarzeń objętych patronatem Ministra. Udział przedstawicieli Ministra w charakterze ekspertów odbywa się za wiedzą i zgodą przełożonego.

F. Promowanie działalności organizacji przez Ministra

Upowszechnianie przez Ministra informacji o realizowanych przez organizacje wydarzeniach wyróżniających się poziomem merytorycznym i organizacyjnym.

G. Patronaty

Minister może przyznawać patronaty honorowe.

H. Informowanie o planowanych i podejmowanych kierunkach działań oraz wymiana doświadczeń

Wymiana informacji odbywa się przez najbardziej powszechne i dostępne kanały komunikacji. Ze strony Ministra są to strony: Biuletyn Informacji Publicznej, profile mediów społecznościowych Ministra oraz strony i profile przedsięwzięć lub akcji organizowanych przez Ministra. Wymiana informacji z organizacjami odbywa się również przy wykorzystywaniu powszechnych form komunikacji (w ramach dostępnych zasobów).

7.2. Finansowa

Polega m.in. na zleceniu organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w ramach dotacji. Obejmuje takie formy współpracy jak:

A. Powierzenie lub wspieranie zadań publicznych

Udzielanie dotacji celowych odbywa się zgodnie z ustawą.

B. Realizację programów finansowanych ze środków UE

Współpraca w zakresie realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE.

8. Priorytetowe zadania publiczne

Jako priorytetowe wskazuje się zadania publiczne mające na celu:

- wyposażenie dzieci i młodzieży w kompetencje niezbędne do pracy w sektorze ICT (z ang. information and communication technologies), rozwój zaawansowanych kompetencji cyfrowych oraz związanych z nimi kompetencji interpersonalnych,
- wzrost poziomu kompetencji cyfrowych obywateli,
- zmniejszenie deficytu specjalistów i specjalistek ICT,
- działania na rzecz zapewnienia cyberbezpieczeństwa i przeciwdziałania cyberprzemocy,
- działania na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie,
- działania wspierające obywateli należących do grup zagrożonych wykluczeniem cyfrowym,
- współpracę przy realizacji polityki otwartości danych,
- dążenie do równowagi płci w zawodach ICT oraz zwiększenie udziału kobiet kształcących się w naukach ścisłych i na kierunkach STEM - *Science, Technology, Engineering, Mathematics* (nauka, technologia, inżynieria i matematyka),

- rozwijanie i upowszechnianie zasad higieny cyfrowej dla dobrostanu społecznego,
- pogłębianie współpracy oraz wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorcami,
- wspieranie organizacji pozarządowych w transformacji cyfrowej,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat zjawiska dezinformacji i edukacja w zakresie jej przeciwdziałania.

9. Okres realizacji Programu

Program będzie realizowany w latach 2025–2027.

10. Wysokość środków planowanych na realizację Programu

Minister przewiduje przeznaczyć na realizację Programu w latach 2025–2027 kwotę w wysokości 105 mln zł.

Rok	2025	2026	2027
Planowana wysokość środków	35 mln zł	35 mln zł	35 mln zł

11. Sposób oceny realizacji Programu

Realizacja Programu będzie monitorowana przez Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych w Ministerstwie Cyfryzacji, zwane dalej „CRKC”, oraz oceniana przez Ministra na podstawie informacji lub sprawozdań składanych przez merytoryczne komórki organizacyjne Ministerstwa Cyfryzacji, jednostki podległe Ministrowi lub przez niego nadzorowane najpóźniej do dnia 15 marca roku następującego po danym roku realizacji Programu.

12. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji

Za przygotowanie projektu Programu odpowiedzialne jest CRKC.

Opracowanie projektu odbyło się w kilku etapach:

- 1) zebranie informacji od komórek organizacyjnych Ministerstwa Cyfryzacji zajmujących się obsługą Ministra, jak również od jednostek podległych Ministrowi lub przez niego nadzorowanych o planowanych formach współpracy z trzecim sektorem w latach 2025–2027;
- 2) przeprowadzenie konsultacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy mającymi na celu zebranie propozycji, sugestii i dobrych praktyk, które ich zdaniem powinny zostać uwzględnione w tworzonym Programie;
- 3) przesłanie projektu Programu do uzgodnień wewnętrznych do komórek organizacyjnych Ministerstwa Cyfryzacji zajmujących się obsługą Ministra;
- 4) podpisanie Programu przez Ministra.

13. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

W celu opiniowania złożonych ofert Minister, po ogłoszeniu otwartego konkursu ofert, powołuje zarządzeniem, komisję konkursową. W skład komisji konkursowej wchodzi przedstawiciele Ministra oraz osoby reprezentujące sektor pozarządowy. Z członkostwa w komisji konkursowej wyłączone są osoby reprezentujące organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, biorące udział w konkursie. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy w przypadku zaistnienia przesłanek wskazanych w art. 15 ust. 2da ustawy.

Komisja konkursowa opiniując oferty złożone w ramach otwartego konkursu ofert, dokonuje oceny pod względem formalnym i merytorycznym w oparciu o kryteria określone przez Ministra. W wyniku oceny komisja konkursowa przedkłada Ministrowi listę ofert rekomendowanych do przyznania dotacji wraz z proponowanymi kwotami dotacji. Na ich podstawie Minister rozstrzyga o przyznaniu dofinansowania. Otwarte konkursy ofert każdorazowo określają zasady, tryb wyboru i kryteria, dotyczące ofert.